

Ny rapport: Sikkerheten for baksetepassasjerer ikke god nok

To baksetepassasjerer i en Tesla Model S ble kritisk skadet etter en frontkollisjon med et vogntog i Flå sentrum 21. mai 2024. De to foran i bilen kom fra ulykken med lettere skader. Regelverket for baksetesikkerhet er ikke godt nok, konkluderer SHK i sin undersøkelse.

Kjøretøyene etter kollisjonen. Foto: Statens vegvesen

– Selv om personbilen tilfredsstilte de enkeltstående minstekravene til både bilbelter og styrken på baksetet, så kollapset deler av bakseteryggen i kollisjonen og medvirket til at to personer ble kritisk skadet. Regelverket tar ikke hensyn til hvor mye en bakseterygg skal tåle i en kollisjon når det både er last i bagasjerommet og passasjerer i baksetet – som var tilfelle i denne ulykken, sier avdelingsdirektør for vei- og landforsvarsavdelingen i Statens havarikommisjon (SHK), Ingvild K. Ytrehus.

Krefter fra bagasje og passasjer festet i bilbelte førte til at bakseteryggen kollapset

Da personbilen frontkolliderte med vogntoget i 60 km/t ble bakseteryggen belastet med krefter fra den voksne passasjerer som var festet med bilbelte i seteryggen. Samtidig trykket ca. 30 kg bagasje på seteryggen fra bagasjerommet. Sammen førte disse kreftene til at deler av bakseteryggen kollapset.

Alle personene i personbilen brukte bilbeltet, og ingen tunge elementer lå løst eller kom inn i kupéen fra bagasjerommet. Aktive belter og frontairbager bidro til å begrense skadene på personene i framsetene.

– Sikkerheten i moderne biler har blitt veldig god for de som sitter i framsetene, men sikkerheten for baksetepassasjerer har ikke utviklet seg like mye, sier Ytrehus.

Utrevet innfesting som hang fast i lås til den kollapsede delen av bakseteryggen. Foto: Statens vegvesen

Fremmer ny sikkerhetstilråding for å bedre sikkerheten for baksetepassasjerer

I Volda høsten 2019 omkom to baksetepassasjerer og en ble kritisk skadet, i en frontkollisjon mellom en varebil og en personbil. Personene foran i begge bilene fikk kun lettere skader. Her ble også deler av bakseteryggen i personbilen kraftig deformert.

SHK sin undersøkelse av Volda-ulykken og en sikkerhetstilråding førte til at Statens vegvesen i 2021 fremmet et endringsforslag til FN-regulativ nr. 17 for å forbedre sikkerheten for baksetepassasjerer. Dette har så langt ikke ført frem fordi det er en prosess som krever internasjonal enighet.

– Som et første steg mot en eventuell regelverksendring råder vi derfor nå Statens vegvesen til å foreslå for Euro NCAP at sikkerheten for baksetepassasjerer inkluderes i sikkerhetsvurderingen av personbiler. Tesla bør også se nærmere på den aktuelle bilmodellens design for å ivareta sikkerheten for baksetepassasjerer. Samtidig oppfordrer vi andre bilprodusenter til å utvikle tester for å sikre at egne designløsninger ivaretar sikkerheten for alle passasjerer i bilen, sier SHKs avdelingsdirektør.

Feil bruk og justering av bilbelter: Ingen nedgang i antall skader

Både den voksne personen og barnet som ble kritisk skadet i frontkollisjonen på Flå hadde plassert bilbeltet feil på kroppen. Barnet hadde skader som var forenlige med at bilbeltet lå

under den ene armen og over hoftene i kollisjonsøyeblikket. Den voksne som satt i midten bak hadde ikke justert bilbeltet godt nok ned på hoftene.

– SHK har tidligere, sammen med Traumeavdelingen ved Ullevål universitetssykehus advart mot de alvorlige konsekvensene feil beltebruk kan ha. Traumeavdelingen har ikke opplevd noe nedgang i bilbelteskader som følge av feiljusterte belter etter en frontkollisjon. Det er derfor fortsatt viktig å minne trafikantene om riktig beltebruk og tilstramming, sier avdelingsdirektør for vei- og landforsvarsavdelingen i Statens havarikommisjon (SHK), Ingvild K. Ytrehus.

SHKs undersøkelse viser også hvor viktig det er å pakke bagasjen i bilen riktig – og bruke beskyttelsesnett eller gitter der det er mulig.

Læringspunkter om sikring av personer og last i personbil

Riktig bruk og justering av bilbeltet

- Juster skulderbeltenes høyde til passasjerer der det er mulig, og juster seteryggen til oppreist sittestilling (normalposisjon). Se SHKs [informasjonsvideo](#) om riktig justering av bilbelte.
- I normalposisjon prøv å få:
 - skulderbeltet til å ligge naturlig på skrått fra hofte over midten av brystet og kragebein på motsatt skulder.
 - hoftebeltet til å ligge så lavt og nært på kroppen som mulig, under hoftekammen på lårene og etterstram ved å trekke i skulderbeltet.
- Sikring av større barn:
 - Bruk beltestol så lenge det er fysisk mulig.
 - Sittepute anbefales fremfor ingen pute.
 - Husk at hoftebeltet skal være under belteføringen i sitteputen, aldri over.

Lastsikring i bagasjerom

- Installer beskyttelsesgitter eller nett mellom bagasjerom og kupé dersom det er tilgjengelig og hensiktsmessig.
- Unngå at bagasje lastes over bakseteryggens høyde.
- Stropp lasten med lastestropper der det er hensiktsmessig og bruk lastsikringskroker i bagasjerommet om mulig.
- Plasser bagasje tett inntil bakseterygg med tyngst lavest og lettest øverst.
- Vurder om det er hensiktsmessig og mulig å benytte takboks eller tilhenger, ved fullsatt bil og mye bagasje.